

DATUM
2020-09-23
ERT DATUM
2020-06-24

DIARIENR
2020/138-4
ER BETECKNING
Ku2020/01170/CSM

Regeringskansliet
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Högre växel i minoritetspolitiken – stärkt samordning och uppföljning (SOU 2020:27)

Statskontoret avstyrker utredningens huvudförslag att låta Institutet för språk och folkminnen (Isof) överta ansvaret för samordning och uppföljning av minoritetspolitiken¹ för de nationella minoriteterna sverigefinnar, tornedalingar, judar och romer. Skälen till detta är:

- Uppföljningsansvaret ligger inte i linje med de uppgifter Isof idag utför och har kompetens för.
- Isof skulle ställas inför stora organisatoriska utmaningar om de skulle ta över ansvaret för uppföljningen. Det framgår inte i utredningen hur dessa utmaningar ska hanteras.
- Utredningen visar inte på ett tillräckligt tydligt sätt att brister i den nuvarande uppföljningen beror på brister hos Länsstyrelsen i Stockholm.
- Utredningen har därför inte visat på ett tydligt sätt att uppföljningen skulle bli bättre om Isof tog över ansvaret.

Statskontoret gör också följande ställningstagande:

- Om förslaget att låta Isof överta uppföljningsansvaret genomförs, bör regeringen låta en lämplig myndighet följa upp deras arbete efter två år och vid behov även fortsättningsvis.

Vi avstår från att lämna synpunkter avseende övriga förslag.

Utredningen visar inte att Isof har förutsättningar att klara uppföljningsuppdraget

Statskontoret finner att utredningen inte på ett tillräckligt djupgående sätt har genomlyst vad förslaget får för konsekvenser för uppföljningen av minoritetspolitiken. Särskilt saknar vi en risk- och konsekvensanalys när det gäller Isofs

¹ Det vill säga ”uppföljningsansvaret”.

förutsättningar att ta över uppföljningen. Utredningen har inte på något övertygande sätt visat att Isof har goda förutsättningar att ta över ansvaret och hantera de utmaningar vi beskriver nedan.

Isof har idag inte några omfattande uppföljnings- och analysuppdrag, vilket innebär att de skulle behöva bygga upp ny kompetens inom analysområdet. Uppföljningsuppdraget innebär också att en viktig uppgift för Isof skulle vara att identifiera behovet av samt genomföra strategiska samordnande och stödjande insatser gentemot kommuner och andra myndigheter. Även detta är nya uppgifter för Isof och skulle ställa höga krav på kunskaper när det gäller framför allt kommunsektorn.

Analyser som Statskontoret tidigare gjort visar att myndigheter som behöver växa mycket på kort tid ofta möter stora utmaningar när det gäller till exempel verksamhetsplanering.² Detta skulle sannolikt också gälla Isof. I två rapporter föreslår Isof dessutom att de ska inrätta språkcentra för fyra minoritetsspråk.³ Om detta skulle genomföras parallellt med att Isof också fick uppföljningsansvaret, skulle det innebära en ännu starkare påfrestning för myndigheten. Detta har vi konstaterat i tidigare remissvar.⁴

En myndighetsanalys av Isof som vi genomförde 2018 visade på förbättringsområden i myndighetens styrning och organisation. Bland annat konstaterade vi att det finns spänningar mellan olika delar av myndigheten och att Isof behöver förbättra samsynen kring sina uppdrag för att intern styrning och gemensamma prioriteringar ska få tillräckligt genomslag.⁵ Om uppföljningsansvaret skulle tillkomma som ett nytt uppdrag skulle detta innebära ytterligare risker för spänningar och därmed än starkare krav på intern styrning och förmåga att åstadkomma samsyn och prioriteringar.

Argumentationen för att Länsstyrelsen i Stockholm inte klarar uppföljningsansvaret är svag

Utredningen framhåller brister i den uppföljning som Länsstyrelsen i Stockholm genomför, men konstaterar också att dessa till stor del beror på att regeringens styrning inte varit tillräckligt tydlig och att resurserna varit otillräckliga. Det

² Statskontoret (2020:13) *Utvärdering av satsningarna på Brottsförebyggande rådet*; Statskontoret. (2020:14). *Myndighetsanalys av Datainspektionen*.

³ Institutet för språk och folkminnen. (2019). *Språkcentrum för nationella minoritetsspråk. Delrapport*; Institutet för språk och folkminnen. (2019). *Språkcentrum för nationella minoritetsspråk*.

⁴ Statskontoret. (2020). *Remissvar på Institutet för språk och folkminnens rapport Språkcentrum för nationella minoritetsspråk*. Remissvar. (2020/150–4).

⁵ Statskontoret. (2018:25). *Myndighetsanalys av Institutet för språk och folkminnen*, s. 8.

framgår inte tydligt i vilken grad Länsstyrelsen själva är orsak till bristerna i uppföljningen och i vilken grad bristerna beror på att förutsättningarna inte varit de bästa. Det försvagar argumentationen för att flytta ansvaret från Länsstyrelsen.

Utredningen föreslår att regeringen ska vara tydligare i sin styrning och att uppföljningen ska tillföras mer resurser. Ett tänkbart alternativ vore att dessa förslag genomfördes samtidigt som Länsstyrelsen behöll ansvaret för uppföljningen. Vi saknar en utförlig diskussion om detta alternativ.

Uppföljning av ändrad ansvarsfördelning

Om förslaget om att ge Isof uppföljningsansvar genomförs är det viktigt att regeringen noggrant följer myndighetens arbete med uppdraget. Regeringen bör ge en lämplig myndighet i uppdrag att följa upp Isofs arbete efter två år och om behov finns även därefter följa myndighetens arbete med sitt utökade uppdrag.

Generaldirektör Annelie Roswall Ljunggren har beslutat i detta ärende. Utredningschef Gabriel Brandström och utredare Per Helldahl, föredragande, var närvarande vid den slutgiltiga handläggningen.

Annelie Roswall Ljunggren

Per Helldahl